

Handleiding: subsidieoproep sociaal ondernemen 2018 – oprichting



1. Situering

Vanuit de beleidsnota sociale economie streven we naar een inclusieve en duurzame samenleving. Minister Liesbeth Homans wil investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen:

‘Ik ben er van overtuigd dat bedrijven die naast het maken van economische winst ook aandacht hebben voor mens en milieu, sterker staan met het oog op de toekomst.’¹

Als middel om een meer duurzame en sociale economie te bereiken wil de Minister sociaal ondernemerschap alle kansen bieden. Daarbij wordt ook de coöperatieve ondernemingsvorm onder de aandacht gebracht als model tot het realiseren van maatschappelijke meerwaarde. Er zal werk worden gemaakt van de ontwikkeling van coöperatieve organisatiemodellen, met specifieke aandacht voor solide verdienmodellen. Dit moet resulteren in de verankering van (nieuwe) economische activiteiten in de schoot van een sociale onderneming, en een hefboom creëren tot realisatie van meer en duurzame tewerkstelling.

De Minister kiest daarbij voor een resultaatgerichte ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie. Onder sociale economie wordt verstaan de verscheidenheid aan ondernemingen en initiatieven die:

1° in hun doelstellingen de realisatie van welbepaalde maatschappelijke meerwaarden en principes vooropstellen, meer bepaald:

a) creatie en behoud van tewerkstelling, versterking van competenties ter bevordering van duurzame loopbanen en doorstroom, waar mogelijk binnen de sociale economie en naar het normaal economisch

¹ Beleidsnota Sociale Economie 2014-2019: <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/beleidsnota-2014-2019-sociale-economie>

circuit. De aandacht gaat naar de arbeidsmarktpositie van mensen uit de kansengroepen, emancipatie, integratie, competenties en duurzame loopbanen;

- b) duurzame ontwikkeling, milieuvriendelijke productieprocessen en producten en integrale milieuzorg;
 - c) voorrang van arbeid op kapitaal bij de verdeling van de opbrengsten, waarbij de opbrengsten geen doel op zich vormen, maar een middel zijn om maatschappelijke doelstellingen te realiseren;
 - d) democratische besluitvorming, waarbij betrokkenen worden gestimuleerd en de kans wordt geboden tot inspraak in het beleid van de onderneming;
 - e) maximale transparantie, onder meer op het vlak van het te voeren algemeen beleid, de financiën en de interne en externe relaties;
 - f) kwaliteit van de relaties: bij externe relaties wordt gestreefd naar een win-win partnerschap, waarbij de kosten en de baten gelijk worden verdeeld volgens gelijkwaardigheid en transparantie. Bij interne relaties gaat de aandacht naar de kansen op persoonlijke ontwikkeling, non-discriminatie en arbeidsvoorwaarden van het personeel;
 - g) maatschappelijke inbedding, door in dialoog te treden met de lokale gemeenschap en niet-gouvernementele organisaties op het werkterrein, door netwerkvorming en samenwerking;
- 2° en goederen produceren en diensten leveren op de markt waarvoor bestaande en toekomstige klanten en behoeften bestaan, waarbij wordt gestreefd naar continuïteit en rentabiliteit, en maximale efficiëntie bij de inzet van de middelen.

2. Doelstelling

Deze oproep richt zich op de **effectieve en kwaliteitsvolle oprichting van nieuwe sociale en coöperatieve ondernemingen binnen de sociale economie**. De opstartfase van een onderneming is immers een cruciale fase voor het verdere succes en een solide onderneming kan de basis zijn voor nieuwe, duurzame tewerkstelling. De subsidie heeft als doelstelling om sociale en coöperatieve ondernemers te ondersteunen in hun **opstart- of omvormingsfase (dus niet: préstart-fase)**.

Daarbij kan het gaan om de opstart van een nieuw (sociaal en/of coöperatief) ondernemersidee met een uitgesproken sociale impact, maar het kan ook gaan om de omvorming van een bestaande organisatie met een uitgesproken sociale impact naar een coöperatief ondernemingsmodel, met de oprichting van een coöperatieve vennootschap tot gevolg. In beide gevallen beogen we een sociale impact die minstens betrekking heeft op punt a) uit de hoger vermelde definitie van ondernemerschap binnen de sociale economie, namelijk: **'de creatie en behoud van tewerkstelling, versterking van competenties ter bevordering van duurzame loopbanen en doorstroom, waar mogelijk binnen de sociale economie en naar het normaal economisch circuit. De aandacht gaat naar de arbeidsmarktpositie van mensen uit de kansengroepen, emancipatie, integratie, competenties en duurzame loopbanen'**.



inschakeling van werkzoekenden, kansengroepen en/of doelgroepmedewerkers, ontplooiingskansen en competentieversterking, evenals latere doorstroommogelijkheden naar de reguliere economie.

De mate waarin het projectidee versterkend werkt t.a.v. de Vlaamse beleidsthema's zal mee doorwegen in de beoordeling. Als de beoogde onderneming actief zal zijn binnen een maatschappelijke niche (bv. energie, landbouw, cultuur, mobiliteit,...), moet het ondernemingsmodel passen binnen het Vlaamse beleidskader van de minister bevoegd voor de maatschappelijke niche waarin ingediend wordt. Er wordt dan ook advies ingewonnen van de desbetreffende beleidsdomeinen.

De best scorende projectvoorstellen komen in aanmerking voor een subsidie die uitsluitend aangewend kan worden voor professionele ondersteuning die relevant is tijdens de opstartfase van een nieuwe onderneming of voor de omvorming naar een coöperatieve ondernemingsvorm.

Het ingediende project dient na afloop van de subsidieperiode te resulteren in een publicatie of wijziging van de statuten in het staatsblad overeenkomstig de sociale en coöperatieve principes die in acht worden genomen. Er wordt voor deze oproep 1 indieningsperiode voorzien, die start op woensdag 19 september 2018.

De projectoproep zal afgesloten worden op woensdag 31 oktober 2018 om 08.00 uur.

4. De aanvraag

4.1. Wie kan intekenen?

De subsidieaanvraag kan ingediend worden:

- in naam van de op te richten sociale onderneming of coöperatie;
- in naam van de bestaande sociale onderneming die de een coöperatie beoogt;

De potentiële sociale ondernemingen en coöperaties mogen op het moment van indiening nog geen statuten met betrekking tot de nieuwe onderneming hebben neergelegd bij het Belgisch Staatsblad voor publicatie.

4.2. Projectbeschrijving

4.2.1. Mogelijke acties

Alle relevante acties verbonden aan de opstart van een nieuwe onderneming of ondernemingsvorm, kunnen worden opgenomen in het projectvoorstel. Enkel rechtstreeks aan het project verbonden uitgaven voor ondersteuning door professionele dienstverleners komen in aanmerking voor subsidiëring, terwijl inbreng van eigen middelen als cofinanciering kan ingebracht worden.

De in aanmerking komende kosten voor subsidie betreffen hoofdzakelijk opstartkosten voor de oprichting van de nieuwe sociale onderneming of de omvorming van een bestaande onderneming naar een sociale onderneming. Deze niet limitatieve lijst suggereert het soort advies en/of begeleiding dat mogelijk is:

- Begeleiding met betrekking tot het organisatiemodel
- Advies met betrekking tot het opstellen van de statuten
- Haalbaarheidsstudie met betrekking tot het ondernemingsidee



- Managementadvies
- Advies en begeleiding bij ledenwerving
- Advies en begeleiding met betrekking tot de communicatie (website,...)
- Coaching van de werknemers-eigenaars met het oog op hun rol als vennoot in een werknemerscoöperatie
- Boekhoudkundig en financieel advies
- Juridisch advies, en de notariskosten
- Personeelskosten (niet hoger dan de totale werkingskosten)

4.2.2 Projectbeschrijving

Volgende elementen moeten minimaal aan bod komen:

1. Relevantie

- Situering: Wie bent u ? Welke stakeholders zijn betrokken en in welke mate? Wat is de achtergrond van uw project?
- Missie/visie: Wat wil u bereiken? Wat is de sociale/maatschappelijke meerwaarde ?
- Hoe innovatief is uw idee ? Hoe sluit dit aan bij de het beleidsdomein waarin u zal werken ?
- Is er vanuit het projectidee een koppeling naar tewerkstelling (binnen of buiten de onderneming) of mogelijkheden naar instroom, begeleiding, competentieversterking,
- In welke mate is het projectidee versterkend t.a.v. de Vlaamse beleidsdoelstellingen ?

2. Ondernemingsplan (zie ook “Leidraad voor opstellen ondernemingsplan” van VLAIO ²)

- Marktanalyse: Wat vraagt de omgeving van uw (toekomstige) sociale onderneming en hoe speelt u daar op in? Omschrijf het draagvlak van uw projectidee.
- Marketingstrategie : Hoe zal ik mijn product in de markt zetten ? Welke communicatiekanalen worden ingezet ?
- Financieel plan: Welke middelen heb ik beschikbaar ? Welke omzet zal ik kunnen realiseren ? Welke cash-flow zal ik genereren ?
- Operationeel plan: Hoe zal ik mijn onderneming organiseren? Waarom kies ik voor deze ondernemingsvorm ? Op welke ondersteuning zal ik beroep doen ?

3. Projectbeheer

Welke timing stelt u voorop bij het verder uitwerken van het ondernemingsplan, welke organisaties zal u aanspreken voor begeleiding?

Koppel hierbij een begroting voor de komende 8 maanden aan het stappenplan (zie 5.4), waarbij u de activiteiten koppelt aan middelen en personeelsinzet.

² <https://www.vlaio.be/nl/publicaties/leidraad-voor-het-opstellen-van-een-ondernemingsplan>



5. Financiering

5.1. Subsidieerbare periode

De subsidieerbare periode bedraagt **maximum 8 maanden** en loopt van **1 december 2018 tot en met 31 juli 2019**.

5.2. Aard van de subsidie

De subsidiëring valt onder de toepassing van de de-minimis-steun.

De de-minimissteun wordt geregeld door de Verordening (EU) Nr. 1407/2013 van de commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (hierna de Verordening genoemd).

De Verordening is van toepassing op staatssteun die van zo'n beperkte omvang is dat ze geen staatssteun vormt in de zin van artikel 87 (1) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Een bedrijf mag in totaal over drie opeenvolgende jaren maximaal 200.000 euro ontvangen aan dergelijke indirecte staatssteun. De drie opeenvolgende jaren hebben een rollend karakter: voor elke steun toegekend onder de de-minimisregel moet het totale de-minimisbedrag bepaald worden dat werd toegekend gedurende het lopende fiscale jaar en de twee voorgaande kalenderjaren.

Om te kunnen nagaan of je in regel bent met de de-minimissteun stuur je als bijlage bij je aanvraag een verklaring op eer waarin je alle overheidssteun die je binnen het de-minimiskader hebt ontvangen in het lopende fiscale jaar en de 2 vorige jaren, aangeeft.

5.3. Steunintensiteit

De subsidie bedraagt 70 % van de aanvaarde projectkosten op basis van de voorgelegde begroting met een **maximumsteun van 20.000 EUR per project**.

Cofinanciering uit eigen of andere (publieke of private) middelen is verplicht. Organisaties dienen zelf minimaal 30% cofinanciering aan te tonen.

5.4. Begroting

De begroting is een raming van de kosten en ontvangsten met betrekking tot het project. U dient een gedetailleerd overzicht op te maken waarbij elke kost en ontvangst afzonderlijk wordt opgenomen en, indien van toepassing, maakt u een onderscheid tussen eigen kosten en die van partners.

5.5. Subsidiabele kosten

Enkel de kosten die betrekking hebben op de uitvoering van het project en binnen de looptijd van het project gemaakt zijn, kunnen in aanmerking komen voor subsidiëring. De kosten moeten kunnen worden toegewezen op naam van de opgerichte sociale onderneming of bestaande sociale onderneming die indiener van het project is en worden na afloop van het project dan ook ingediend door deze sociale onderneming.

//

Gelieve voor middelen die niet voorkomen in rubriek 5.5 en die u wenst in te brengen contact op te nemen met het Departement Werk en Sociale Economie via: duurzaam.ondernemen@wse.vlaanderen.be - 02/553 43 88.

Enkel kosten rechtstreeks aan het project verbonden, en die gemaakt zijn binnen de looptijd, komen in aanmerking voor subsidiëring, terwijl eigen middelen en personele middelen als cofinanciering kunnen ingebracht worden.

De subsidiabele kosten worden opgesplitst in volgende rubrieken :

1. Werkingskosten

Met werkingskosten worden alle rechtstreeks aan het project verbonden uitgaven bedoeld met name uitgaven voor consulting, expertadvies, ereloonnota's, facturen voor dienstverlening, vrijwilligersvergoedingen, ... We denken daarbij aan onkosten voor alle soorten advies, coaching en begeleiding die relevant worden geacht in de opstartfase van een onderneming:

- Advieskosten bij de oprichting van de nieuwe sociale of coöperatieve onderneming of bij de transformatie naar een coöperatieve ondernemingsvorm, onder meer :
 - Adviesverlening met betrekking tot het organisatiemodel
 - Schrijven van de statuten
 - Boekhoudkundig en financieel advies
 - Juridisch advies, en de notariskosten
 - Haalbaarheidsstudie met betrekking tot het ondernemingsplan
 - Managementadvies
 - Advies en begeleiding met betrekking tot ledenwerving
 - Coaching van de werknemers-eigenaars met het oog op hun rol als vennoot in een werknemerscoöperatie
- Oprichtingskosten bij de effectieve opstart van de sociale of coöperatieve onderneming of de effectieve transformatie naar de coöperatieve ondernemingsvorm, onder meer :
 - Kosten publiciteit staatsblad
 - Beheerskosten boekhouding
 - Notariskosten
 - Marketingkosten (website, advertenties, folders,...)
 - kosten voor abonnementen
 - Kosten neerlegging jaarrekening
 - ...

2. Loonkosten

Bij het berekenen van de loonkosten maken we onderscheid tussen:

(1) Het aandeel van de loonkosten binnen de maximale subsidie zoals meegedeeld in de goedkeuringsbeslissing

Bij het bepalen van de maximale toe te kennen subsidie -zoals meegedeeld in de goedkeuringsbeslissing- kunnen de loonkosten van intern personeel dat rechtstreeks aan het project verbonden is geweest, maar worden ingebracht tot max. 50% van de totale projectsubsidie. Loonkosten die met andere subsidies worden gefinancierd, kunnen niet ingebracht worden. Dubbele subsidiëring is te allen tijde uitgesloten.



De regelgeving inzake de BTW dient gerespecteerd te worden. Voor de BTW geldt het volgende basisprincipe: terugvorderbare BTW is niet subsidiabel en kan bijgevolg niet worden ingebracht. Dit geldt voor alle BTW die op welke manier dan ook kan worden teruggevorderd, dus ook wanneer zij niet daadwerkelijk door de begunstigde wordt teruggevorderd. Bij organisaties met een gemengd BTW-statuuut betekent dit dat enkel dat deel van de BTW subsidiabel is dat niet kan worden teruggevorderd. Enkele concrete voorbeelden kunnen dit verduidelijken:

- Een volledig BTW-plichtige kan de BTW niet inbrengen;
- Een niet-BTW-plichtige kan de BTW volledig inbrengen;
- Een instantie met een gemengd BTW-statuuut die bijvoorbeeld een BTW-plicht van 6% heeft, kan de overige 12% van de in totaal 21% BTW in het dossier inbrengen.

Belangrijk is ook dat instanties met een gemengd BTW-statuuut duidelijk moeten aangeven en bewijzen welk deel van de BTW terugvorderbaar is.

5.6. Niet-subsidiabele kosten

De volgende kosten worden expliciet uitgesloten:

- Investeringskosten
- Indirecte werkingskosten (overhead)
- Kosten die geen rechtstreeks verband houden met het project

Ook kosten van investeringsgoederen worden niet aanvaard als subsidiabele kosten. Investeringsgoederen zijn alle goederen waarvan de aanschaffingswaarde in principe niet meteen volledig wordt afgeboekt.

5.7. Cofinanciering

Als cofinanciering kunnen eigen werkingsmiddelen of andere (private en publieke) middelen die betrekking hebben op het project worden ingebracht.

Publieke middelen kunnen slechts ingebracht worden indien de regelgeving zulks niet uitsluit en indien het verenigbaar is met de doelstelling van de middelen. Het spreekt voor zich dat ook de uitgesloten kostenposten zoals hierboven opgesomd niet als cofinanciering kunnen worden ingebracht.

5.8. Dubbele subsidiëring

Dubbele subsidiëring is niet toegestaan. De onkosten die als subsidiabele kosten worden ingebracht binnen deze oproep, mogen niet gecombineerd worden met andere ondersteuningsmaatregelen. We denken daarbij in het bijzonder aan:

- De adviespremie sociale economie
- Startsteun of adviestussenkomsten vanuit andere beleidsdomeinen op Federaal of Vlaamse niveau, bv. KMO-portefeuille, VLIF-steun voor de land- en tuinbouw, ...
- Europese projectfinanciering
- ...

////////////////////////////////////

5.9. Bewijslast

| Soort kost | Bewijsstuk |
|--|---|
| Advieskosten | Facturen/creditnota's, ereloonnota's, vrijwilligersvergoedingen |
| Opstartkosten | Facturen, kastickets,... |
| Personeelskosten tot maximum 50% van de totale subsidiabele kosten en niet hoger dan het totaal van de werkingskosten. | Loonfiches samen met verklaring op eer voor gepresteerde uren |

De loonkosten van intern personeel dat rechtstreeks aan het project verbonden is geweest kunnen worden ingebracht tot max. 50% van de totale projectsubsidie, zoals gecommuniceerd op de goedkeuringsbeslissing. Loonkosten die met andere subsidies worden gefinancierd kunnen niet ingebracht worden. Dubbele subsidiëring is te allen tijde uitgesloten.

Daarenboven zullen bij de afrekening de ingebrachte loonkosten voor max. 50% van de totale ingediende subsidiabele kosten in rekening genomen worden om het uiteindelijke subsidiebedrag te bepalen. (Zie voorbeeld 5.5)



